

محمد شریفیان
۹۴

آموزش نی انبان

محسن شریفیان

بাহمکاری

بابک شهرکی

WWW.DAYEREZANGI.COM

موز دو کوغ (Musette de cour)
فرانسه

نورث امیریان (Northumbrian pipes)
بریتانیا

گایدا (Gaida)
بلغارستان و مقدونیه

گجدی (Gajdy)
لهستان

نی انبان الکترونیک (Electronic Bagpipe)

• آچاکاتورا (Acciacatura)

نت کوچکی است که قبل از نت مورد نظر می‌آید و نوازنده باید بین این نت و نت اصلی کم‌تری ارزش زمانی را در نظر بگیرد. توجه داشته باشید هنوز هم محل نت کوچک‌تر بیانگر ارتفاع آن نت است. پس اینکه فقط یک نت کوچک بالای نت اصلی گذاشته شود تصور اشتباهی است. اگر این نت بم‌تر از نت اصلی باشد حتماً پایین‌تر از آن محاسبه می‌شود. جمع دو نت نواخته‌شده باید برابر با نت اصلی باشد:

• آپوجاتورا (Appoggiatura)

تفاوت این نت با نت قبلی در این است که خودش دارای ارزش زمانی است. به‌طور معمول ارزش زمانی این نت نصف ارزش زمانی نت اصلی است. توجه کنید نت اصلی در اینجا نت سفید است و نصف ارزش زمانی آن صرف نواختن آپوجاتورا می‌شود و عملاً صدای نت اصلی به اندازه‌ی یک نت سیاه شنیده خواهد شد:

• فرماتا (Fermata)

بیشتر برای نت‌های پایانی آهنگ استفاده می‌شود و به نوازنده این امکان را می‌دهد تا کشش نت مورد نظر را به میزان دلخواه تعیین کند. نشانه‌ی فرماتا بالای نت مورد نظر گذاشته می‌شود:

• گلیساندو (Glissando)

وقتی نشانه‌ی گلیساندو بین دو نت باشد نوازنده باید در آن محدوده همه‌ی نغمه‌های قابل‌اجرا آن ساز را با عمل لغزاندن یا شراندن بنوازد:

دسته‌ی نی‌انبان

محل قرار گرفتن قمیش

انبان

انبان در واقع پوست بُز دباغی شده است. معمولاً موهای حیوان را با آهک یا به شیوه‌ی گندزدایی از پوست می‌زدایند و چربی‌ها و مواد زاید را از درون پوست پاک می‌کنند. سپس قسمت پاها و پایینی پوست را از داخل جمع کرده و با کش و پلاستیک مسدود می‌کنند و بعد قسمت گردن آن را هم می‌بندند. محل دست چپ حیوان را با قرار دادن لُبک که از جنس چوب یا پلاستیک است مسدود می‌کنند. محافظ نایلونی را به صورتی در انتهای لبک قرار می‌دهند که هوای انبان از طریق آن برنگردد. پس از اتمام دمیدن، هوای درون مَشک به پلاستیک فشار آورد تا به سمت لبک برگردد و با مسدود شدن آن، مانع خروج هوا از لبک شود. پس از آماده شدن انبان، دسته‌ی ساز را به جای دست راست حیوان به انبان متصل می‌کنند.

گاهی برای انبان روپوشی زیبا از انواع پارچه تهیه می‌کنند تا هم ظاهر ساز را زیباتر جلوه دهد و هم به نوعی محافظ پوست باشد. در حال حاضر، سازندگان انبان با انواع رنگ‌ها و طرح‌های ابداعی چشم‌نواز، جلوه‌ی زیبایی به نی‌انبان ایرانی داده‌اند که در دنیا کم‌نظیر است. برای رنگ کردن انبان معمولاً از حنا استفاده می‌کنند. در نقاشی و طراحی‌های امروزی از انواع رنگ‌های شیمیایی و صنعتی استفاده می‌شود که ماندگاری آن‌ها روی پوست بسیار زیاد است.

برای تزئین نی‌انبان از سر آن یا همان قسمت گردن نوعی طناب آویزان می‌کنند که به آن «گُلْمُپور» یا «آویز» می‌گویند. گُلْمُپور در اصل حکم تزئین انبان را دارد و جنس لُخت و ظریف آن باعث می‌شود از زنده هنگام نواختن بتواند آن را ماهرانه در هوا بچرخاند.

انبان محفظه‌ی ذخیره‌ی هوا برای نوازنده است. او انبان را بین دو دست در آغوش می‌گیرد و با فشاری که توسط آرنج و بازوهای خود به آن وارد می‌کند هوای ذخیره‌شده در مَشک را به سوی قمیش هدایت می‌کند.^۱

ذکر: اهل ساز، سازشناسی موسیقی بوشهر. محسن شریفیان.

بخش نهم
متن ترانه‌ها

۱. لیلا لیلا (ترانه‌ی بوشهری)

The musical score is written in 8/8 time and consists of five staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The melody is characterized by eighth and sixteenth notes, often beamed together. Trills are indicated by 'tr' above certain notes. The score includes measure numbers 6, 11, 17, and 23 at the beginning of their respective staves.

لیلا لیلا، مو لیلا رو می‌خوام، بلند و بالان، مو لیلا رو می‌خوام
چیشاش قشنگن، مو لیلا رو می‌خوام، ابروش کمندن، مو لیلا رو می‌خوام
و اگه یار مونی، یار مونی، به کس نگو یار (۲)
و لیلا رو می‌خوام، بلند و بالان، مو لیلا رو می‌خوام